1113 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 26 januari 2022 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel

over het uitvoeringsrapport december van de begroting 2021 (situatie eind november 2021)

verzendcode: FIN

Vlaams Parlement

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:
Arnout Coel, Maaike De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:
Liesbeth Homans, Lorin Parys, Sarah Smeyers, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Stijn De Roo;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:
Jos D'Haese.

INHOUD

I. Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed 4
1. Inleiding 4
2. De ontvangsten 5
2.1. Bijzondere Financieringswet 5
2.2. Gewestbelastingen 5
2.3. Schenkbelasting 5
3. De uitgaven 5
3.1. Coronaprovisie 5
3.2. Loonmodel Onderwijs 6
3.3. Doelgroepenbeleid 6
3.4. Investeringen MOW 6
3.5. Groeipakket 6
3.6. Hogescholen en universiteiten 6
4. Vorderingensaldo na correcties aftoetsing begrotingssaldo 6
5. Conclusie 6
II. Debat 7
1. Tussenkomst van Arnout Coel 7
2. Tussenkomst van Maurits Van de Reyde 7
3. Tussenkomst van Björn Rzoska 8
4. Tussenkomst van Koen Van den Heuvel 9
5. Tussenkomst van Ludwig Vandenhove 9
6. Tussenkomst van Philippe Muyters 10
7. Tweede tussenkomst van Ludwig Vandenhove 10
8. Repliek van minister Matthias Diependaele 10
9. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde 12
10. Tweede repliek van minister Matthias Diependaele 13
Gebruikte afkortingen 14
Bijlagen: zie dossierpagina van dit verslag op www.vlaamsparlement.be

Op dinsdag 11 januari 2022 besprak de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en Justitie het monitoringrapport 'Uitvoeringsrapport december van de begroting 2021' van de Vlaamse Overheid aan de hand van een gedachtewisseling. Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed bezorgde het rapport aan de commissie op 28 december 2021.

Arnout Coel, Maurits Vande Reyde en Björn Rzoska hadden daaropvolgend een vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2021-22, nr. 1185, 1201 en 1209) over dit rapport ingediend. Commissievoorzitter Steven Vandeput besloot hierop om deze vragen om uitleg om te zetten in een gedachtewisseling waardoor de minister eerst een inleiding bij het rapport kon geven, gevolgd door een debat met alle commissieleden.

Het monitoringrapport is opgenomen als bijlage 1 bij dit verslag. De door de minister gebruikte presentatie als bijlage 2. De schriftelijke antwoorden van minister Diependaele op twee vragen van Ludwig Vandenhove zijn terug te vinden als bijlage 3 en 4. Alle bijlagen van dit dossier zijn terug te vinden op de dossierpagina van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

1. Inleiding

Minister *Matthias Diependaele* licht eerst het monitoringrapport toe aan de hand van de presentatie en stelt meteen op een aantal vragen en opmerkingen te zullen ingaan die in de drie voornoemde vragen om uitleg waren geformuleerd.

Vooreerst wil de minister ingaan op de vraag waarom er minder monitoringrapporten worden overgemaakt aan het Vlaams Parlement. Toen de Vlaamse Regering het idee lanceerde van de begrotingsaanpassing light, werd ook beslist om voorafgaand aan de definitieve cijfers van de rekening (mei van het jaar x+1) slechts twee monitoringrapporten te redigeren (in december het rapport met de stand van zaken van eind november, met inbegrip van de prognoses van december, en in februari x+1 het voorlopig definitieve rapport van eind december van het jaar x).

In deze monitoringrapporten probeert men de afwijkingen ten aanzien van de begrotingsramingen te capteren en te verklaren. Deze rapporten zijn administratieve rapporten, geredigeerd op basis van informatie verstrekt door de Vlaamse departementen. De cijfers zijn op hoofdlijnen en voorlopig en moeten dus zeer voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Uit de vraagstelling in hogervermelde vragen om uitleg meent de minister ook af te leiden dat men bij de communicatie over de resultaten van de begrotingsuitvoering een zekere hoerastemming bij de minister meende vast te stellen. De minister ontkent dat ten stelligste.

De cijfers zijn natuurlijk wel wat ze zijn en beter dan verhoopt maar met prognoses moet men voorzichtig blijven omdat bijvoorbeeld de historische reeksen bij de ontvangsten niet altijd een grote voorspellende waarde hebben, zeker in tijden dat regelgeving wordt bijgestuurd en in coronatijden.

2. De ontvangsten

2.1. Bijzondere Financieringswet

Wat de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet betreft, zijn er enkel wijzigingen ingevolge de bijstellingen van bijvoorbeeld de inflatie en groei voor de cijfers van de voorbije jaren. Dit geeft aanleiding tot kleine aanpassingen.

2.2. Gewestbelastingen

Wat de gewestbelastingen betreft, zijn er ten aanzien van de begrotingsaanpassing 2021 belangrijke meerontvangsten bij de verkooprechten en de schenkbelastingen.

2.2.1. Verkooprecht

Bij het verkooprecht was de raming van de ontvangsten naar aanleiding van de begrotingsaanpassing 2021 al met 175,5 miljoen euro opgetrokken. De huidige raming voorziet daarbovenop extra ontvangsten ten belope van 367,1 miljoen euro. Dit wordt verklaard door een boomende vastgoedmarkt die tot 10 procent extra transacties en 15 procent extra ontvangsten heeft geleid. In de laatste maanden van 2021 zou er mogelijk sprake zijn van een afkoeling van de vastgoedmarkt wat volgens de minister een goede zaak is. Al zal verdere analyse moeten uitwijzen of en in welke mate hiervan sprake is geweest.

Die afkoeling wordt verklaard door de aankondiging van de aangekondigde hervorming van het verkooprecht waarbij kopers die van het 3 procenttarief zouden kunnen genieten, hun aankoop zouden uitgesteld hebben. De minister wijst erop dat de begeleidende maatregelen bij de hervorming de kopers al toelieten van het goedkopere tarief te genieten.

De kopers die vanaf 1 januari 2022 daarentegen 12 procent in plaats van 10 procent verkooprecht betalen, hadden ook recht op een transitieperiode.

Desalniettemin lijkt het zo dat de aangekondigde hervorming van het verkooprecht een impact heeft gehad op de vastgoedmarkt in het laatste kwartaal van 2021.

In totaal is er dus een meerontvangst voor het verkooprecht in 2021 van 542 miljoen euro in vergelijking met de begrotingsopmaak 2021.

2.3. Schenkbelasting

Bij de schenkbelasting werden de ramingen bij de BA light 2021 met 2,5 procent of 15,2 miljoen euro verhoogd door de stijgende transacties.

Nu wordt geraamd dat daar bovenop nog 64,4 miljoen euro extra zal worden ontvangen omwille van bijkomende verhoging van het aantal transacties met nogmaals 17 procent.

3. De uitgaven

3.1. Coronaprovisie

Volgens de huidige prognoses zal 228 miljoen euro aan VEK-kredieten niet worden herverdeeld/uitgegeven of ten belope van circa 100 miljoen euro voor de heropstartlening via ESR-8 uitgaven worden aangerekend (waardoor er geen impact is op het vorderingensaldo).

Bij de middelen uit de coronaprovisie die wel waren herverdeeld naar de bevoegde beleidsdomeinen dient te worden opgemerkt dat:
- 152 miljoen euro voor de steun aan ondernemingen niet zal worden uitgekeerd;
- er voor een bedrag van 95 miljoen euro minder subsidie-uitgaven worden verwacht omdat er minder dienstencheques zullen worden gekocht dan eerder geraamd.

3.2. Loonmodel Onderwijs

Hier werd 117 miljoen euro minder uitgegeven dan begroot.

3.3. Doelgroepenbeleid

Op basis van data van de RSZ worden de uitgaven voor het doelgroepenbeleid met 71 miljoen euro opgetrokken.

3.4. Investeringen MOW

Bij het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken zijn er onderbenuttingen ten belope van 26 miljoen euro bij De Vlaamse Waterweg en 92 miljoen euro bij De Werkvennootschap.

3.5. Groeipakket

Bij het groeipakket wordt 87 miljoen extra uitgegeven op een totaal van 3 miljard euro. Daartegenover staat 46 miljoen euro extra ontvangsten ingevolge voornamelijk terugvorderingen.

3.6. Hogescholen en universiteiten

Bij de begrotingsopmaak wordt ervan uitgegaan dat de hoogte van de dotaties de impact op het vorderingensaldo bepaalt. Uit de uitvoering blijkt dat 54 miljoen euro of 1,3 procent niet zal worden uitgegeven door de hogescholen en de universiteiten.

De minister vindt de autonomie van de hogescholen en universiteiten belangrijker dan de vertraging die er op de publicatie van hun cijfers zit.

4. Vorderingensaldo na correcties aftoetsing begrotingssaldo

Slide 5 van de presentatie geeft de berekening van het vorderingensaldo weer. Het tekort was begroot op 4197,8 miljoen euro en wordt nu geraamd op 2792,1 miljoen euro. Het saldo zou dus 1405,7 miljoen euro of een derde beter zijn dan begroot. Deze raming is gestoeld op de benadering van het vorderingensaldo na correcties aftoetsing begrotingssaldo. Zonder de correcties aftoetsing begrotingssaldo is de verbetering van het vorderingensaldo beperkt tot 1318,1 miljoen euro. Het verschil is te wijten aan 87,6 miljoen euro meer aangerekende uitgaven in 2021 voor de Oosterweelverbinding in de rubriek correcties aftoetsing begrotingssaldo.

5. Conclusie

Minister Matthias Diependaele stelt dat de daling van het negatief vorderingensaldo geen aanleiding vormt voor euforie. 2,8 miljard euro blijft een zeer hoog tekort om weg te saneren. De inspanning die daartoe nodig is, is relatief hoger dan de inspanning die de Vlaamse Regering nodig had om het begrotingstekort na de doorvoering van de zesde staatshervorming weg te werken.

Men zal de minister er daarom niet op betrappen om over deze prognose euforisch te doen.

II. Debat

1. Tussenkomst van Arnout Coel

De minister is al ingegaan op het overgrote deel van de vragen die *Arnout Coel* in zijn onontvankelijk verklaarde VOU had geformuleerd.

Hij beperkt zich dan ook tot enkele beschouwingen.

Hoewel er nog onzekerheden zijn over de prognose van het vorderingensaldo (onder meer over de grootte van de uitgaven voor covid die nog het jaar 2021 zullen moeten worden aangerekend) ziet het begrotingsresultaat 2021 er beter uit dan verhoopt. Het gaat enerzijds om de vastgoedboom en anderzijds om de lagere uitgaven voor coronagerelateerde maatregelen of uitgaven die afnemen door de impact van de verschillende opeenvolgende coronagolven zoals bijvoorbeeld de uitgaven voor de dienstencheques.

De fractie van de spreker is steeds voorstander geweest van gezonde overheidsfinanciën en is dus blij dat de budgettaire ravage in 2021 een stuk kleiner is dan begroot. De Vlaamse Gemeenschap moet binnen België het voorbeeld blijven geven over budgettaire orthodoxie.

Het lagere tekort heeft uiteraard ook gevolgen voor de schuldevolutie, een aandachtspunt waarover er kamerbrede bezorgdheid heerst.

De verbetering van het vorderingensaldo is enerzijds te wijten aan meerontvangsten en voornamelijk hogere belastingontvangsten en anderzijds minderuitgaven. Het gaat vooral om meer belastingontvangsten, wat zijn fractie toch liever niet ziet gebeuren.

Bij de minderontvangsten meent de spreker uitgestelde investeringsuitgaven te zien die later toch zullen moeten worden gehonoreerd en die dus een eenmalig positief effect op het vorderingensaldo hebben.

Concluderend stelt de spreker dat de minister de vinger aan de pols houdt, dat de afwijkingen goed verklaarbaar zijn en binnen redelijke marges vallen. Hij kondigt aan dat zijn fractie de begrotingsevolutie van nabij zal blijven opvolgen.

2. Tussenkomst van Maurits Van de Reyde

Maurits Van de Reyde dankt de minister voor zijn zeer duidelijke toelichting en ziet daardoor al het overgrote deel van zijn vragen beantwoord.

De spreker meent niet dat de minister is vervallen in euforische communicatie over het beter dan verhoopte vorderingensaldo voor 2021. De minister communiceert transparant in begrotingsdossiers. De minister wijst terecht op het belang van monitoring en op het belang van een aantal zaken zoals de zorgwekkend evoluerende schuldpositie.

De spreker heeft nog enkele punctuele vragen.

Zijn de meeropbrengsten uit verkoop- en schenkingsrechten te wijten aan eenmalige oorzaken of gaat het om structurele fenomenen? De spreker meent uit de toelichting te kunnen afleiden dat deze meeropbrengsten eenmalig zijn of is dat toch niet het geval?

Eind vorig jaar stemde het Vlaams Parlement nog een budgetverhoging voor de coronaprovisie van 130 miljoen euro terwijl nu 228 miljoen euro niet zou worden uitgegeven. Hoe valt dit verklaren en zijn een deel van de uitgaven aan te rekenen op 2022 waar ze in voorkomend geval het vorderingensaldo negatief komen belasten?

Wat de reguliere uitgaven betreft, meent de spreker dat het ook om eenmalige minderuitgaven gaat. Kan de minister dit bevestigen?

Wat de betaling van de vaccinatiekosten betreft, zou er een 80/20-regeling tussen de federale overheid en de gemeenschappen afgesproken zijn, waardoor de Vlaamse Overheid nog 200 miljoen euro van de federale overheid zou mogen ontvangen. Hoever staat het in dat dossier?

Wat de beheersing van de schuldpositie betreft, vraagt de spreker binnen een redelijke termijn een aangepaste raming van de schuldevolutie. Dat hoeft geen sterk gedetailleerde meerjarenraming te zijn maar toch een die de gevolgen inschat van de gewijzigde vooruitzichten en realisaties, los van de geijkte publicatiemomenten. Hij verwijst naar de mogelijke verlaging van de Europese inkomsten voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht, de coronaprovisies 2021 en 2022 die moesten verhoogd worden en waar nu voor 2021 overschotten blijken te zijn en de naar boven herziene gewestbelastingen waardoor de schuldprognose van een tijd geleden niet meer up-to-date is.

Tot slot vraagt de spreker of de commissieleden inzage kunnen krijgen in een vertrouwelijke bijlage 3 over de participaties van de Vlaamse Overheid bij het rapport Financiën en Begroting in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging. Inzage zou het de Vlaamse volksvertegenwoordigers mogelijk maken in te schatten welke participaties werkelijk in aanmerking komen om vermarkt te worden.

3. Tussenkomst van Björn Rzoska

Ook *Björn Rzoska* had een VOU ingediend over het rapport en heeft na de toelichting van de minister nog enkele vragen.

Vorig jaar communiceerde de minister over de begrotingsuitvoering 2020 in februari 2021. Nu doet hij dat al bij het rapport december (over de situatie eind november 2021). Dit jaar heeft de minister niet zo lang gewacht hoewel de cijfers van het rapport van februari x+1 definitiever zijn. Waarom is dat zo?

Een vreemde vaststelling is de verhoging van de coronaprovisie 2021 tot 1,98 miljard in december 2021 terwijl men slechts enkele weken later een belangrijke onderbenutting meent te moeten voorspellen.

Wat de cijfers van de uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht betreft, heeft de minister de cijfers in de rapportering niet opgenomen. Hoe komt dat?

Ook deze spreker draagt de autonomie van de hogescholen en universiteiten hoog in het vaandel maar stelt vast dat het vorderingensaldo van de geconsolideerde cijfers voor de hogescholen en universiteiten het vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid met 350 miljoen in plus beïnvloedt. Dat is veel geld. Bovendien neemt het bedrag de laatste jaren toe. Het is dan de vraag of het niet raadzaam is met deze sector hierover eens aan tafel te zitten om het meer beheersbaar te maken. Het gaat hem er niet over dat moet geraakt worden aan de autonomie van de hogescholen en universiteiten.

4. Tussenkomst van Koen Van den Heuvel

Koen Van den Heuvel bedankt de minister voor de heldere toelichting en is blij met het feit dat de minister daar niet euforisch over doet. De minister blijft voorzichtig en dat is verstandig want ook Vlaanderen staat voor ernstige budgettaire uitdagingen.

De spreker verwijst verder naar een debat in het VRT-programma De Afspraak van maandag 10 januari 2022 waar het over de ernstige budgettaire situatie van Wallonië ging.

Gelukkig zal het Vlaams vorderingensaldo 2021 een stuk beter zijn dan geraamd. Een begroting is immers een raming waarin afwijkingen van een procent niet abnormaal zijn.

Samenvattend heeft de spreker nog drie opmerkingen.

De schuldpositie van de Vlaamse Gemeenschap verdient de nodige aandacht en de spreker is blij dat de minister die bezorgdheid deelt en aan oplossingen werkt. De bekommernis voor de schuldpositie wordt overigens bijna kamerbreed gedeeld in het Vlaams Parlement.

Over de overrealisatie van het verkooprecht en het schenkingsrecht in 2021 stelt de spreker dat sommige meerontvangsten mogelijk het gevolg zijn van de fiscale hervormingen van de voorbije jaren. Een deel is vermoedelijk ook het gevolg van conjuncturele bewegingen waardoor minstens een deel van de meerontvangsten niet structureel zijn. De meerontvangsten zijn dus verklaarbaar maar er is meer onderzoek nodig om af te bakenen wat structureel is en wat niet.

Wat de successierechten betreft ziet de spreker een stabilisering die hij verklaart door de groei van de schenkingsrechten.

Concluderend stelt de spreker dat er voor het geheel van de gewestbelastingen niet altijd zal mogen gerekend worden op een aanhoudende groei van de ontvangsten.

Tot slot vraagt Koen Van den Heuvel meer uitleg bij de onderrealisaties van de covidprovisie 2021. Hoewel de Vlaamse Regering de bedrijven en lokale besturen zeer goed heeft ondersteund in de vierde golf is er toch meer uitleg nodig over de overschotten die op de covidprovisie 2021 werden gegenereerd. Of verwacht de minister nog bijstellingen (in dalende lijn) van de onderbenutting op de covidprovisie 2021?

5. Tussenkomst van Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove wil graag weten hoe de onderbenutting van 116,7 miljoen euro in het loonmodel Onderwijs (personeelskredieten) verklaard kan worden gezien de hoge personeelsnoden, en hoe zich dit verhoudt tot de 100 miljoen besparingen in 2022 die door minister van Onderwijs Ben Weyts werden aangekondigd? Kunnen deze middelen ook niet worden ingezet om versneld het ventilatieprobleem in de scholen aan te pakken vraagt hij zich af. De spreker verwijst daarbij ook naar de brede goedkeuring van het voorstel van resolutie van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Freya Perdaens, Katrien Schryvers en Andries Gryffroy over het belang van een goede luchtkwaliteit in de strijd tegen het coronavirus (*Parl.St*. Vl.Parl. 2021-22, nr. 1049/1).

Wat de huurpremie en de huursubsidies betreft, stelt de spreker een onderbenutting van 20 procent vast, terwijl uit de Panoreportage 'Te huur/Te duur' van 15 februari 2021 over sociale woningen en uit de verschillende debatten hierover in de Commissie Wonen en Onroerend Erfgoed bleek welke problemen sociale

huurders op de woonmarkt ondervinden. Hier kan de minister een tandje bijsteken. Het idee van de minister als zou met immobiliënkantoren onderhandeld kunnen worden, zou met dit overschot aan middelen toch moeten bekeken worden.

Wat de renovatiepremies betreft liggen de uitgaven 30 à 35 procent lager dan verwacht, terwijl de vastgoedmarkt boomt. Bovendien blijkt uit een rapport van het Rekenhof dat de renovatiepremies vooral worden aangewend door mensen die sowieso gingen renoveren, wat maakt dat er in de huizenmarkt te traag wordt gerenoveerd. Vandaar de suggestie of de minister hier niet kan versnellen door het adequaat inzetten van de beschikbare middelen.

Wat de financiering van de coronavaccins betreft wordt ervan uitgegaan dat Vlaanderen recht heeft op een bijdrage van de federale overheid ten belope van 200 miljoen euro in het kader van de 80-20 regeling. Daar wordt geen melding van gemaakt in het rapport. Kan de minister dit toelichten?

Kan de minister meer details verschaffen over de categorie 'Andere uitgaven' die met 503,3 miljoen euro dalen (p. 10 van het rapport)?

Kan de minister, wat de cultuursector betreft, de volgende passage op p. 9 van het rapport verder toelichten: "Fonds voor Innoveren en Ondernemen (+60,8 miljoen) (waarvan +58 miljoen betrekking heeft op ontvangsten van de terugvorderingen coronamaatregelen en de terugbetaling van het terugvorderbaar voorschot van de evenementensector, het overige gedeelte betreft terugbetalingen van bedrijven)"?

6. Tussenkomst van Philippe Muyters

Philippe Muyters roept de minister op om de suggestie van collega Ludwig Vandenhove niet ter harte te nemen wanneer deze suggereert om niet-aangewende middelen in te zetten voor andere uitgaven.

Vooreerst gaat het hier om het monitoringrapport van december dat slaat op de cijfers eind november 2021. Het gaat niet om de definitieve cijfers 2021. Budgettair-technisch is het ook niet mogelijk om het verschil tussen het geraamd tekort van 2021 en het begroot tekort 2021 over te dragen naar 2022 om het daar te besteden.

Philippe Muyters verwijst ook naar de aanbeveling van het rapport van het Rekenhof over de begrotingsopmaak 2022 om eventuele meevallers te gebruiken om de schuldpositie te verlichten. Het is daarom verstandig – zoals deze minister doet – om voorzichtig te begroten en eventuele meevallers in te zetten om de schuldopbouw af te remmen.

7. Tweede tussenkomst van Ludwig Vandenhove

Ingaand op de tussenkomst van Philippe Muyters stelt *Ludwig Vandenhove* dat de stelling van Philippe Muyters misschien wel opgaat voor de sector Onderwijs maar toch niet voor het beleidsdomein Wonen waar in de bevoegde commissie al een hele poos geleden is gedebatteerd over wat aan te vangen met de niet-aangewende middelen. Daar gaat het toch echt over beleidsdoelstellingen die op het terrein niet uitgevoerd geraken.

8. Repliek van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* stelt voor dat op volgende twee vragen van Ludwig Vandenhove schriftelijk wordt geantwoord:

- "Kan de minister meer details verschaffen over de categorie 'Andere uitgaven' die met 503,3 miljoen euro dalen (p. 10 van het rapport)?";

– "Kan de minister, wat de cultuursector betreft, de volgende passage op p. 9 van het rapport verder toelichten: "Fonds voor Innoveren en Ondernemen (+60,8 miljoen) (waarvan +58 miljoen betrekking heeft op ontvangsten van de terugvorderingen coronamaatregelen en de terugbetaling van het terugvorderbaar voorschot van de evenementensector, het overige gedeelte betreft terugbetalingen van bedrijven)"?".

De antwoorden van de minister zijn terug te vinden als bijlage 3 en 4 van dit verslag.

Wat het voorspellen van de economische evolutie betreft en de mate waarin men correct kan begroten, zal het altijd voor een deel koffiedik kijken blijven, antwoordt hij aan Arnout Coel. De coronacrisis maakt dat nog moeilijker.

Zijn de meerontvangsten uit het verkooprecht en het schenkingsrecht eenmalig of recurrent, vraagt Maurits Vande Reyde. De minister stelt dat het te vroeg is om daarover nu al een oordeel te vellen. Wel is er al eerder aangegeven dat de woningmarkt vertraagde in het najaar van 2021. Dat kan enerzijds wijzen op kopers die anticiperen op de lagere registratierechten of dat de markt effectief vertraagt omdat er minder kopers zijn. Enerzijds moet er wel een grens zijn aan de stijgende huizenprijzen. De minister gelooft daarin maar anderzijds wordt al tien à vijftien jaar een vertraging van de huizenmarkt voorspeld. Er is momenteel niemand in de sector die met zekerheid durft zeggen dat de vertraging van de woningmarkt zich zal doorzetten.

Wat de meerontvangsten uit de schenkingsrechten betreft, heeft de minister het aanvoelen maar geen empirische bewijzen dat er twee redenen zijn waarom het vermoedelijk om een recurrente verhoging gaat. Een eerste reden zou de impact van de pandemie kunnen zijn. Het collectieve trauma dat er een gevolg van is zet vermoedelijk een groter deel van de bevolking ertoe aan schikkingen te treffen voor de dag dat ze er niet meer zijn. Een tweede reden lijkt de minister de afschaffing van het duolegaat te zijn. Sommige burgers hebben als alternatief blijkbaar een schenking gekozen.

De minister vindt de vragen over de onderbenutting van de coronaprovisie 2021 terecht. Maar de Vlaamse Regering, geconfronteerd met het aantrekken van de vierde golf in november 2021, heeft het zekere voor het onzekere genomen en de nodige middelen voorzien om voorbereid te zijn en om, indien nodig, tijdig de nodige budgettaire herverdelingen te kunnen doorvoeren. Achteraf bleken sommige ramingen overschat. De minister herinnert eraan dat hij toen al aanstipte dat het geld niet moest uitgegeven worden. Stel dat de vierde golf het overlegcomité tot zeer zware maatregelen had gedwongen, dan waren de middelen beschikbaar geweest om de bedrijven te ondersteunen.

Wat de 80/20-regeling van de vaccinfinanciering betreft, heeft de minister nog geen nieuws. Ook niet wat de derde vaccinatieronde betreft.

Wat de evolutie van de directe schuld betreft, die raamt de minister op een kleine 17,8 miljard euro eind 2021. Het cijfer voor de geconsolideerde schuld bij de rechtspersonen zal pas na de redactie van het rapport voor kas-, schuld- en waarborgbeheer kunnen worden meegedeeld. De minister hoedt er zich voor om nu al zeer concrete cijfers te geven omdat die een eigen leven beginnen te leiden. Momenteel gaat men ervan uit dat de totale geconsolideerde schuld eind 2021 op 33 miljard euro of 63 procent van de ontvangsten 2021 zou uitkomen.

Wat de mogelijke verkoop van overheidsparticipaties betreft, verwijst de minister naar een kranteninterview van Maurits Vande Reyde in het kerstreces waarin hij de vermarktbare overheidsparticipaties op 11,7 miljard euro raamt. De minister

wijst erop dat in dat bedrag overheidsparticipaties zitten die de Vlaamse overheid niet zo snel van de hand zal doen zoals PMV, De Lijn, VRT, scholenbouw en dergelijke. De minister pleit voor een eerlijke voorstelling van zaken. Niet alle participaties zijn zomaar vermarktbaar.

Waarom communiceerde de minister nu al over de cijfers 2021 terwijl het rapport voor de maand december enkel prognoses bevat, vroeg Björn Rzoska zich af. Vroeger wachtte de minister langer. De reden voor het vroeger communiceren heeft te maken met wat zich afspeelde in de woningmarkt. De cijfers over de ontvangsten uit de registratierechten weken zodanig af dat de minister de afweging maakte dat terughoudendheid over het feit dat het globale plaatje nog niet helemaal zeker was niet opwoog tegen de transparantie van het vrijgeven van de cijfers.

Over het relanceplan Vlaamse Veerkracht volgt eind januari een afzonderlijke rapportering door de Vlaamse Regering. Dit rapport zal samen met het rapport van het Rekenhof in deze commissie worden besproken.

Wat de bijdragen van de hogescholen en universiteiten aan het vorderingensaldo betreft, is het zo dat de cijfers laat binnenkomen. De laattijdigheid zou onder meer het gevolg zijn van boekhoudsystemen die op elkaar moeten worden afgestemd. Moest er zich een probleem voordoen dan zal de Vlaamse Regering snel geïnformeerd zijn door het college van regeringscommissarissen bij de universiteiten. De minister wenst niet te suggereren dat iemand de autonomie van de hogescholen en universiteiten aan banden wil leggen.

Wat uitspraken in tv-programma's betreft, wil de minister graag een uitspraak van de zeer gerespecteerde Rik Van Cauwelaert in het VRT-programma Terzake tegenspreken als zou de budgettaire situatie van de Vlaamse Gemeenschap dezelfde weg opgaan als die van België. Dat is ver van de waarheid en de minister aanvaardt daarom niet dat men zulke stellingen poneert. Ter vergelijking: de Vlaamse overheid zou in 2021 een schuldgraad bereiken van 63 procent van zijn jaarlijkse ontvangsten. Journalist Christophe Deborsu kaartte in het VRT-programma De Afspraak van maandag 10 januari 2022 aan dat het Waalse Gewest afstevent op 300 procent van zijn jaarlijkse inkomsten.

Wat de vragen van Ludwig Vandenhove over de huurpremie en huursubsidie betreft, stelt de minister dat hij niet heeft gesteld dat hij ging kijken naar extra middelen. De zogenaamde problematiek van de non-take-up wordt regelmatig besproken in de Commissie Wonen en Onroerend Erfgoed. Men zoekt naar andere oplossingen om bepaalde kansengroepen wel te bereiken.

Wat de renovatiepremie betreft, stelt de minister dat hij samen met minister Zuhal Demir werkt aan een uniek loket voor woon- en energiepremies en dat hij de procedure wil vereenvoudigen om tot betere resultaten te komen. De nieuwe procedure zou in werking treden in juli 2022.

9. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde wil nog drie aanvullingen doen in het debat. Hij steunt volledig de analyse van Philippe Muyters wat betreft het niet uitgeven van begrotingsmeevallers.

De spreker blijft achter de beslissing staan om de coronaprovisie 2021 te verhogen. Daar waren goede redenen voor waaronder de nodige middelen voor economische ondersteuningsmaatregelen te voorzien in het geval van een nieuwe lockdown. Zijn opmerking tijdens zijn eerste tussenkomst sloeg op het feit dat we goed moeten monitoren welke uitgaven in het kader van de coronacrisis op 2022 zullen moeten aangerekend worden.

Wat de hoogte van de participaties van de Vlaamse overheid betreft heeft hij 11,7 miljard euro gecommuniceerd. Dat is het bedrag dat de minister zelf in een antwoord op zijn schriftelijke vraag had gegeven.

De spreker ontkent dat hij ooit heeft gezegd dat de schuld met 11,7 miljard euro kan worden verlaagd door het van de hand doen van participaties. Zijn betoog hield in dat de uitgaven afgestemd moeten worden op de conjunctuur zodat men kan plannen om de schuldgraad opnieuw tot onder de 65 procent van de ontvangsten te laten zakken. Daartoe zou hij enerzijds inzetten op relatief kleine begrotingsoverschotten en anderzijds op het afstoten van vermarktbare participaties die beleidsmatig niet meer relevant zijn. In zijn berekeningen ging hij uit van een half miljard ontvangsten uit de verkoop van participaties. Dat is voorzichtig. Die voorzichtigheid is ook ingegeven door het feit dat er onvoldoende zicht is op wat in die 11,7 miljard euro zit.

Daarom herhaalt hij zijn vraag om de commissieleden toegang te geven tot de informatie die in de vertrouwelijke bijlage 3 bij het rapport van de VBH Financiën en Begroting is opgenomen. De spreker meent zich te herinneren uit de begrotingsbesprekingen 2022 dat de minister zelf het van de hand doen van participaties als een van de mogelijkheden zag om de schuld af te bouwen.

10. Tweede repliek van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* zegt de vraag van Maurits Vande Reyde over de bijlage 3 van het VBH-rapport Financiën en Begroting te zullen bekijken.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BA	begrotingsaanpassing
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
VBH	Vlaamse Brede Heroverweging
VEK	vereffeningskrediet
VOU	vraag om uitleg
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie